

# СТАНОВИЩЕ

ОТ ПРОФ. Д-Р ВАСИЛ ХРИСТОВ МАРИНОВ,  
КАТЕДРА „ГЕОГРАФИЯ НА ТУРИЗМА“,  
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“  
ПО КОНКУРС ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“, ПРОФЕСИОНАЛНО  
НАПРАВЛЕНИЕ „ТУРИЗЪМ“ (ТУРИЗЪМ И РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ)

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на Заповед № РД-16-288 /07.12.2017 г. на ректора на Шуменския университет за определяне на състав на научно жури и в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. Не са предоставени допълнителни изисквания, критерии и показатели на Шуменския университет, специфични за професионалното направление.

## 1 ИНФОРМАЦИЯ ЗА КАНДИДАТИТЕ

Единствен кандидат в конкурса е **Милена Петрова Стоянова**, с ОКС „магистър“ – „Биология и география“ (1997 г.), ОКС „Магистър“ – „Туризъм“ (2005) – и двете в ШУ „Епископ Константин Преславски“ и ОНС „доктор“ – „Икономика и управление на туризма“ от ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград (2016 г.). Наред с това Милена Стоянова е преминала през редица специализации и обучителни курсове, които обогатяват нейната подготовка – за работа с интерактивни технологии (2012), международна диплома IATA (2012 г.), психология (2012-2013 г.), английски език (2014-2015 г.), приложение на статистически методи в научните изследвания (2016).

Към момента на провеждане на конкурса Милена Стоянова е главен асистент в катедра „География, регионално развитие и туризъм“ на Шуменския университет с 16 години стаж в университета. Работила е също като преподавател по свързани с туризма дисциплини в средно училище (1997-2001 г.) и в частния професионален колеж по туризъм „Ал. Константинов“ – София (2008-2014 г.), както и като директор на същия колеж.

Представените данни показват, че кандидатът притежава необходимото образование, подготовка и опит за осъществяване на научно-изследователска и преподавателска дейност.

## 2 СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ ДОЦЕНТ

### 2.1 Общи изисквания (чл. 24 ал.1 от ЗРАСРБ)

Представените документи показват, че Милена Стоянова отговоря на общите изисквания за заемане на академичната длъжност доцент:

- Придобила е ОНС „доктор“ (диплома № 0227/24.08.2016 от ЮЗУ „Неофит Рилски“)
- Има повече от 2 години стаж като асистент/главен асистент
- За участие в конкурса е представила 47 публикации, в т.ч. 1 глава от монография, 8 учебника, 11 статии в научни списания и 27 публикувани доклади от научни конференции и статии в сборници.

## **2.2 Учебно-преподавателска дейност (чл. 27ал. 4 т.1 от ЗРАСРБ)**

Милена Стоянова преподава или е преподавала по изключително широк кръг учебни дисциплини, свързани с различни аспекти на туризма (15), като през последните 7 години аудиторната ѝ натовареност е средно около 440 часа годишно. В това отношение може да се отбележат два проблема: 1) налице е разминаване в данните от справка по чл. 57 (а) от ППЗРАСРБ и автобиографията (приемам като релевантна справка по чл. 57 (а)) и 2) не се установяват дисциплини, свързани с регионалното развитие (освен ако то не се интерпретира по-широко като териториални аспекти на туристическото развитие).

Разработени са самостоятелно или в сътрудничество повече от 10 учебни програми по дисциплини в областта на туризма

Милена Стоянова е съавтор в 8 университетски учебника, представени за участие в конкурса, с общ обем около 2400 стр., които с изключение на един (№ 1.3 по списъка на публикациите за конкурса) са пряко свързани с различни аспекти на туристическото развитие и туристическото обслужване. Повечето от учебниците са подходящо структурирани, с ясни и конкретни цели на обучението и въпроси за самостоятелна работа. Декларациите за съавторство показват, че то е равностойно, респ. приносят на Милена Стоянова по отношение на разработването на учебни материали може да се оцени като значителен.

Милена Стоянова работи активно със студенти в няколко аспекта: ръководство на 20 дипломанти, включване на студенти в изследователска работа, по-специално чрез подпомагане на подготовката им за участие в студентски научни сесии (над 50 студенти в периода 2012-2016 г.).

В заключение, учебно-преподавателската дейност на Милена Стоянова може да се оцени като активна и многоаспектна и като отговаряща на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“.

## **2.3 Научно-изследователска дейност (чл. 27ал. 4 т.2 от ЗРАСРБ)**

Милена Стоянова демонстрира висока активност по отношение на участието в проекти. Декларирано е участие в 20 научно-изследователски и образователни проекти (изключени са 2 дейности от справка, които не могат да се окачествят като проекти – издаване на годишници и сборници и участие в организацията на научна конференция без посочване на съответни договори). Налице е баланс между участието в национални и международни проекти (10) и университетски проекти на Шуменския университет (10), като националните и международни проекти са предимно образователни, а университетските – предимно изследователски или свързани с организация на научни прояви. Прави впечатление фокусът върху Североизточния район на България като обект на изследване.

Изключително висока е активността на кандидата по отношение на участието в научни форуми – около 50, в т.ч. около 35 международни или с международно участие и 8 в чужбина.

Милена Стоянова е член на Българското географско дружество и на Асоциацията на професионалните географи и регионалисти.

Липсва изрична информация за приложени в практиката резултати от научните изследвания.

Публикационната активност на Милена Стоянова е висока – 70 публикации, в т.ч. 13 учебници и учебни пособия, 1 глава от монография, 17 статии в научни списания и 39 доклади от конференции и статии в сборници. За участие в конкурса са представени 39

научни публикации (изключвам учебниците, които са коментирани в т. 2.2), в т.ч. 1 глава от монография (неточно определена като монография), 11 статии в научни списания и 27 доклади от конференции и статии в сборници. Общият обем на тези публикации е около 350 стр. Самостоятелните публикации са 15 (38%) и се срещат по-често сред докладите от конференции и публикациите в сборници (44%), отколкото при статиите в научни списания (27%). За 7 публикации може да се установи, че са публикувани в реферирани и индексирани издания (2.5, 2.6, 2.7, 2.9, 2.10, 2.11, 4). Значителна част от публикациите са на чужд език (18), но сравнително малко от тях са публикувани в чуждестранни издания (8). Проблематична е класификацията на научните публикации – в списъка на статии в научни списания от общо 11 броя поне 3 трябва да се класифицират като са статии в сборници (2.1, 2.4, 2.8). В 2 случая има съмнение дали представените публикации не повтарят свързаните с дисертационния труд, доколкото заглавията са идентични, макар че са публикувани в различни издания (2.6 и 3.23). Също така изглежда, че някои от публикациите, представят резултати от дисертационния труд (напр. 2.10, 3.24). Като слабост на някои публикации може да се посочи тяхната самоцелност, несъответствие между заглавие и съдържание и между заявената цел и резултатите и изводите. Екстремен пример е доклад с № 27, посветен на индекса на локализация на спа и уелнес хотелите, в който на индекса на локализация е посветена една страница (20% от общия обем) и няма съществени изводи по резултатите от изчисленията, а останалата част от текста е посветена на представяне на други аспекти на спа и уелнес туризма в България.

В тематично отношение изследователската дейност на Милена Стоянова е много разнородна. В личната ѝ справка 47 публикации (в т.ч. учебници) са класифицирани в 8 направления. От една страна това демонстрира разностранните интереси на кандидата, но от друга крие риск от разпиляване и загуба на фокус. Това е намерило отражение и при формулиране на приносите, които – без в повечето случаи да се оспорват по същество – са формулирани твърде фрагментарно. Същевременно смятам че е възможно публикациите да се класифицират в по-едри направления, което би улеснило и прецизирането на приносните моменти: „Регионални изследвания на факторите и развитието на туризма на различни пространствени равнища“ (сегашни направления „Регионални проучвания на факторите и условията за развитие на туризма“ и „Регионално развитие на туризма“), „Алтернативни видове туризъм“, „Анализ и прогнозиране на туристическото търсене“ (сегашни направления, свързани с имиджа на дестинацията, сегментиране на пазара и прогнозиране на търсенето), „Екскурзоводство и туристическа анимация“ и „Глобализация и местна идентичност“. Всъщност последното направление е спорно, доколкото от 6 публикации две третираат демографски въпроси (2.2 и 3.5), 2 могат да се отнесат към „Алтернативни видове туризъм“ (3.8, 3.9), една може да се отнесе към регионалните изследвания на факторите и развитието на туризма (3.1) и една – към анализ и прогнозиране на туристическото търсене (3.27)

Освен че представянето на приносите е фрагментарно, някои от тях изглеждат силно падценени, респ. не могат да се смятат за приноси. Това се отнася особено до приносите на представените учебници. Например за учебника „География на туризма“ (1.4) се твърди, че „приносният характер на учебника ... се дължи на факта, че в него туризмът е разгледан като съвременно обществено и икономическо явление, като система и взаимодействие на нейните основни елементи и субекти“ – нещо, което е възприето в науките за туризма не по-късно от 70-те години на ХХ в. В други случаи приносите са неточно и подвеждащо формулирани. Например твърди се, че е разработена методика за квантифициран SWOT-анализ (2.11), но такива се прилагат най-малко от 20 години, а в статията само се представят резултати от прилагането на методиката без да се коментират въпроси по самата методика.

В силно обобщен вид по-важните приносни моменти в изследванията на Милена

Стоянова могат да се представят в две групи:

- Подбор, адаптиране и прилагане на разнообразен методически инструментариум за адресиране на конкретни изследователски или приложни проблеми в сферата на туризма
- Набиране и интерпретация на информация от вторични и първични източници, по-специално по отношение на туристическото развитие на дестинации на различно пространствено равнище, алтернативните видове туризъм и туристическото търсене и поведение

Работата на Милена Стоянова е позната за научната общност, но изключително в България. Справката за цитиранията отчита 18 цитирания, от които 3 от чуждестранни автори. Няма индикация за търсене на цитирания в специализирани бази данни като Scopus, Web of Science, Google Scholar.

Научната етика на Милена Стоянова е на високо ниво. Няма индикация за заимстване на чужди резултати, използваните източници като правило се цитират коректно, като някои изключения се наблюдават предимно в учебниците.

В заключение, независимо от посочените слабости, научната продукция на Милена Стоянова може да се оцени като достатъчна и с приемливо качество. Дефицитите по отношение на монографии, статии и доклади до голяма степен се компенсират от работата по разработване на университетски учебници. Доколкото не са установени специфични измерими критерии и изисквания смятам, че научно-изследователската дейност отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“.

### 3 ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното считам че единственият кандидат в конкурса за доцент гл. ас. Милена Петрова Стоянова отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане, притежава необходимия набор от знания и умения за преподавател и изследовател и предлагам Милена Петрова Стоянова да бъде избрана и да заеме длъжността „доцент“ по професионално направление 3.9 „Туризъм“ (туризъм и регионално развитие) в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

София, 16.01.2018 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Васил Маринов)